

เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2563

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขอรายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 ซึ่งมีความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ หนี้สินครัวเรือนชะลอการขยายตัว การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังลดลง คดีอาญาลดลง การเกิดอุบัติเหตุทางบกลดลง แต่มีประเด็นที่ต้องติดตาม ได้แก่ การจ้างงานลดลง การบริโภคเครื่องใช้แอลกอฮอล์และบุหรี่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจ ได้แก่ การเลิกเรียนกลางคัน : ความเสี่ยงของอนาคตเยาวชนไทย และพฤติกรรมทางการเงินของครัวเรือนไทยและความเสี่ยงทางการเงิน รวมทั้งการเสนอบทความเรื่อง “วิกฤต COVID-19 : บทเรียนเพื่อการก้าวต่อไปอย่างมีภูมิคุ้มกัน” โดยสรุปสาระดังนี้

การจ้างงานลดลงอย่างต่อเนื่อง อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ ค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอ

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 ผู้มีงานทำ 37,424,214 คน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.7 จากการจ้างงานภาคเกษตรกรรมที่ลดลงร้อยละ 3.7 ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งที่มีความรุนแรงและต่อเนื่องตั้งแต่กลางปี 2562 ขณะที่การจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมยังคงขยายตัวได้เล็กน้อยที่ร้อยละ 0.5 จากการขยายตัวของการจ้างงานในสาขาโรงแรมและภัตตาคาร และสาขาการศึกษา ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ยังไม่แสดงผลกระทบในจำนวนการจ้างงานภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากนัก ส่วนหนึ่งเนื่องจากในช่วงเดือนมกราคม-ต้นมีนาคม การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ยังคงจำกัดอยู่ในบางพื้นที่ และผู้ประกอบการยังรอดูสถานการณ์ของผลกระทบ อย่างไรก็ตาม มีสัญญาณของผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ต่อการจ้างงานคือ ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยภาคเอกชนลดลงเท่ากับ 42.8 ชั่วโมง/สัปดาห์ จาก 43.5 ชั่วโมง/สัปดาห์ในช่วงเดียวกันปีที่แล้ว โดยผู้ที่ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงขึ้นไป/สัปดาห์ลดลงร้อยละ 9.0 นอกจากนี้ สถานประกอบการมีการขอใช้มาตรา 75 ในการหยุดกิจการชั่วคราวมีจำนวนทั้งสิ้น 570 แห่ง และมีแรงงานที่ต้องหยุดงานแต่ยังได้รับเงินเดือน 121,338 คน

ผู้ว่างงานมีจำนวน 394,520 คน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.03 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.92 จากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว สอดคล้องกับจำนวนผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานที่ในไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 มีจำนวน 170,144 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 และมีผู้ว่างงานแฝงจำนวน 448,050 คน คิดเป็นอัตราการว่างงานแฝงร้อยละ 1.2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ค่าจ้างที่แท้จริงภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 ผลิตภัณฑ์แรงงานลดลงร้อยละ 1.0 เป็นการลดลงจากทั้งภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม

ปัจจัยที่กระทบต่อการจ้างงาน ปี 2563

1. การแพร่ระบาดของ COVID-19 จากการประเมินผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงาน พบว่าแรงงานมีความเสี่ยงต่อการถูกเลิกจ้างทั้งสิ้น 8.4 ล้านคน แบ่งเป็นแรงงาน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) แรงงานในภาคการท่องเที่ยวซึ่งมีประมาณ 3.9 ล้านคน (ไม่รวมสาขาการค้าส่ง และการค้าปลีก) จะได้รับผลกระทบจากการลดลงของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และการท่องเที่ยวในประเทศ ประมาณ 2.5 ล้านคน (2) แรงงานในภาคอุตสาหกรรมซึ่งจะได้รับผลกระทบจากตั้งแต่ก่อน COVID-19 จากสงครามการค้า และต่อเนื่องมาจนถึงการแพร่ระบาดของ COVID-19 จากการลดลงของอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม บางอุตสาหกรรม

ที่ผลิตสินค้าขายในประเทศยังขายตัวได้ เช่น อุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม หรือของใช้ที่จำเป็น รวมทั้ง อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมจากทั้งหมด 5.9 ล้านคน คาดว่า มีผู้ได้รับผลกระทบ 1.5 ล้านคน และ (3) การจ้างงานในภาคบริการอื่นที่ไม่ใช่การท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะได้รับผลกระทบจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของภาครัฐจากการปิดสถานที่ เช่น สถานศึกษา หรือสถานที่ที่มีการรวมกลุ่มของคนจำนวนมาก เช่น ตลาดสด สนามกีฬา ห้างสรรพสินค้า ซึ่งกลุ่มนี้มีการจ้างงานจำนวน 10.3 ล้านคน คาดว่าจะได้รับผลกระทบประมาณ 4.4 ล้านคน

2. **ผลกระทบจากภัยแล้งต่อการจ้างงานภาคเกษตรกรรม** ภาวะภัยแล้งตั้งแต่กลางปี 2562 และต่อเนื่องถึงไตรมาสที่ 1 ปี 2563 ส่งผลให้การจ้างงานภาคเกษตรลดลง และมีจำนวนแรงงานที่รอฤดูกาล 370,000 คน สูงที่สุดในรอบ 7 ปี โดย ณ เดือนเมษายน ได้มีการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) จำนวน 26 จังหวัด และมีเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบประมาณ 3.9 ล้านคน และเกษตรกรในพื้นที่อื่นที่มีปริมาณน้ำน้อยและไม่สามารถทำกิจกรรมทางการเกษตรก็ได้รับผลกระทบอีกจำนวน 2.1 ล้านคน รวมเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งทั้งสิ้น 6 ล้านคน

ทั้งนี้ คาดว่าผลกระทบของการแพร่ระบาดเชื้อ COVID-19 และปัญหาภัยแล้งต่อการจ้างงาน การว่างงาน จะปรากฏผลชัดเจนเป็นลำดับตั้งแต่ไตรมาสที่สอง และชัดเจนมากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี อย่างไรก็ตาม คาดว่า ในปี 2563 อัตราการว่างงานจะอยู่ในช่วงร้อยละ 3-4 หรือตลอดทั้งปีมีผู้ว่างงานไม่เกิน 2 ล้านคน เนื่องจาก (1) สถานการณ์การแพร่ระบาดเริ่มควบคุมได้และในครึ่งหลังของเดือนพฤษภาคมเริ่มผ่อนคลายมาตรการควบคุมทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจบางประเภทสามารถเปิดดำเนินการได้มากขึ้น (2) รัฐบาลมีมาตรการในการช่วยเหลือ และฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยเน้นกระตุ้นให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ และ (3) ภาคเกษตรกรรมจะสามารถรองรับแรงงานที่ว่างงานได้บางส่วนแม้ว่าจะมีปัญหาภัยแล้ง

ประเด็นที่ต้องติดตาม

1. **ความครอบคลุมของมาตรการช่วยเหลือ** ทั้งแรงงานที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 และเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง ปัจจุบันรัฐบาลมีมาตรการช่วยเหลือประชาชนโดยมีเป้าหมายทั้งสิ้น 37 ล้านราย แบ่งเป็นเกษตรกร 10 ล้านราย กลุ่มผู้ประกันตน 11 ล้านราย กลุ่มอาชีพอิสระ 16 ล้านราย ซึ่งต้องพิจารณาให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือดังกล่าว

2. **การติดตามภาวะการเลิกจ้างและการว่างงาน** แม้ว่าปัจจุบันมีการผ่อนคลายมาตรการควบคุม แต่แรงงานบางกลุ่มจะยังไม่สามารถกลับมาทำงานได้เช่นเดิม เช่น แรงงานในภาคการท่องเที่ยว แรงงานในอุตสาหกรรมส่งออก เช่น รถยนต์ ฯลฯ เนื่องจากอุปสงค์ในต่างประเทศลดลง และการท่องเที่ยวยังเชื่อมโยงกับมาตรการของต่างประเทศด้วย ซึ่งหากผู้ประกอบการไม่สามารถจ้างงานต่อได้จะมีแรงงานจำนวนหนึ่งที่ถูกเลิกจ้าง ขณะเดียวกันในช่วงเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม คาดว่าจะมีแรงงานจบใหม่เข้าสู่ตลาดประมาณ 520,000 คน ซึ่งอาจไม่มีตำแหน่งงานรองรับ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการสร้างงาน และจ้างงานที่เพียงพอเพื่อรองรับผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะหางานทำไม่ได้

3. **การเตรียมความพร้อมของแรงงานเพื่อรองรับการฟื้นตัว** ในช่วงการระบาดของเชื้อ COVID-19 ผู้ประกอบการ/ธุรกิจมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน/ติดต่อสื่อสารมากขึ้น ทำให้การทำงานบางประเภทไม่ถูกจำกัดในเรื่องสถานที่ ซึ่งแรงงานจะต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะปรับทักษะเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของธุรกิจ หรือการสร้างทักษะใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพหรือลักษณะการทำงาน

หนี้ครัวเรือนชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อน แต่คุณภาพสินเชื่อแย่ลง

ในไตรมาสสี่ปี 2562 สถานการณ์หนี้ครัวเรือนไทย มีมูลค่า 13.47 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.0 ชะลอตัวจากร้อยละ 5.5 ในไตรมาสก่อน โดยเป็นผลจากการปรับตัวลดลงในสินเชื่อทุกประเภท ขณะที่สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 79.8 สูงสุดในรอบ 14 ไตรมาส นับตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี 2559 เป็นต้นมา เนื่องจากเศรษฐกิจไทยชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องและเร็วกว่าการชะลอตัวของหนี้สินครัวเรือน ด้านภาพรวมคุณภาพสินเชื่อด้อยลง โดยยอดคงค้างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เพื่อการอุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์ในไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 มีมูลค่า 156,227 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.23 ต่อสินเชื่อรวมปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.90 ในไตรมาสก่อน ซึ่งเป็นผลจากความสามารถในการชำระหนี้ของสินเชื่อทุกประเภทด้อยลง โดยเฉพาะสินเชื่อรถยนต์ สินเชื่อบัตรเครดิต และสินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่นๆ

ในช่วงที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบทางลบอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นภาคการส่งออก ภาคการท่องเที่ยว และภาคการเกษตร โดยภาครัฐได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผ่านหลายช่องทาง ในส่วนของปัญหาหนี้สินและสภาพคล่องของประชาชนได้ดำเนินมาตรการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องและบรรเทาภาระค่าครองชีพต่างๆ เช่น สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) สินเชื่อเพื่อส่งเสริมการจ้างงาน สินเชื่อฉุกเฉินสำหรับผู้ไม่มีรายได้ประจำ รวมถึงมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้รายย่อยและ SMEs ที่มีศักยภาพและไม่เป็นหนี้ค้างชำระเกิน 90 วัน อย่างไรก็ตาม มาตรการต่างๆ ส่วนใหญ่ยังคงเป็นมาตรการระยะสั้นและมุ่งบรรเทาความเดือดร้อนเท่านั้น ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องเร่งเตรียมแผนการดำเนินงานและมาตรการต่างๆ ที่มุ่งเน้นช่วยเหลือฟื้นฟูและยกระดับรายได้ของครัวเรือนอย่างชัดเจนเพื่อให้สอดคล้องกับภาระค่าใช้จ่ายและหนี้สินของแต่ละครัวเรือน รวมทั้งการปรับโครงสร้างหนี้ให้สามารถสร้างผลตอบแทนให้แก่ครัวเรือนได้เพื่อชดเชยรูปแบบหนี้ที่เน้นการอุปโภคบริโภค

การเจ็บป่วยยังต้องเฝ้าระวังโรคไข้เลือดออกที่กลับมาระบาดในบางพื้นที่

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 มีผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก 189,319 ราย ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 19.9 เป็นการลดลงเกือบทุกโรค โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกลดลงร้อยละ 42.8 ผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ลดลงร้อยละ 26.9 ผู้ป่วยโรคหัดลดลงร้อยละ 64.6 และผู้ป่วยโรคฉี่หนูลดลงร้อยละ 44.4 เนื่องจากการเฝ้าระวังและดูแลตัวเอง รวมทั้งการเว้นระยะทางกายภาพ (Physical Distancing) เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องเฝ้าระวังโรคไข้เลือดออกที่แม้ในภาพรวมของประเทศจะมีผู้ป่วยลดลง แต่มีแนวโน้มจะกลับมาระบาดอีกครั้งในบางพื้นที่จากการเข้าสู่ช่วงฤดูฝน รวมทั้งเฝ้าระวังการกลับมาระบาดของโรค COVID-19 และผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 อาทิ โรคจากความเครียด ปัญหาทางจิต และการฆ่าตัวตาย รวมทั้งการเฝ้าระวังโรคที่เกิดจากพฤติกรรมจากการกักตัวอยู่บ้าน

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรีเพิ่มขึ้น

ไตรมาสหนึ่งปี 2563 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรีขยายตัวร้อยละ 3.0 โดยการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขยายตัวร้อยละ 5.5 ขณะที่การบริโภคบุหรีลดลงร้อยละ 1.0 และต้องเฝ้าระวังอันตรายและความเสี่ยงของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรีเป็นประจำที่อาจติดเชื้อ COVID-19 ได้ง่ายและมีอาการรุนแรงกว่าบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ จากมาตรการภาครัฐที่ได้มีการปิดสถานบันเทิง และห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเดือนเมษายนลดลง เหตุผลหลักที่ทำให้หนักดื่มหยุดดื่มหรือดื่มน้อยลงคือ หาซื้อไม่ได้/ซื้อยาก กลัวเสี่ยงติดเชื้อ รายได้น้อยลง/ไม่มีเงินซื้อ และต้องการรักษาสุขภาพให้แข็งแรง และเหตุผลที่ทำให้พฤติกรรมการสูบบุหรีลดลง คือ รายได้ลดลง ต้องการดูแลสุขภาพ

ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และหาซื้อยาสูบได้ยากขึ้น ส่วนปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมกาสูบบุหรี่ยิ่งเพิ่มขึ้น คือ มีความเครียดกับสถานการณ์ COVID-19 มีความเครียดจากการทำงาน และกักตุนสินค้า/กักตุนค่าขาดแคลน/กังวลเรื่องราคาสินค้า

คดีอาญารวมลดลงจากคดีชีวิตร่างกายและเพศและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินที่ลดลง

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 คดีอาญารวมลดลงร้อยละ 4.8 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2562 โดยลดลงทั้งการรับแจ้งคดียาเสพติดร้อยละ 4.4 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินร้อยละ 5.3 คดีชีวิตร่างกายและเพศร้อยละ 13.7 จากการที่อยู่ในช่วงประกาศภาวะฉุกเฉิน ผู้กระทำความผิดก่ออาชญากรรมยากขึ้น ขณะที่การลดกิจกรรมทางเศรษฐกิจทำให้ประชาชนขาดรายได้ พบว่าในเดือนมีนาคม 2563 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นจากก่อนหน้าร้อยละ 0.7 จึงต้องให้ความสำคัญกับการเข้มงวดตรวจตราเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำความผิดด้านการประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

การเกิดอุบัติเหตุและผู้เสียชีวิตลดลงทั้งในช่วงปกติและช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2563

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกและจำนวนผู้เสียชีวิตลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2562 ร้อยละ 6.4 และ 20.8 ตามลำดับ แต่มูลค่าทรัพย์สินเสียหายเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.0 และจากการจำกัดการเดินทาง ห้ามจำหน่ายสุรา การล็อกดาวน์ของจังหวัด ส่งผลให้เทศกาลสงกรานต์ปี 2563 เกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกและผู้เสียชีวิตลดลงร้อยละ 60.8 และ 56.7 ตามลำดับ ทั้งนี้ จากพฤติกรรมกาขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้ผู้ประสบเหตุมีโอกาเสียชีวิตสูง จึงจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้ปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายอย่างเคร่งครัดและลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง รวมทั้งการถอดบทเรียนการดำเนินมาตรการในช่วงจัดการโรค COVID-19 มาประยุกต์ใช้เพื่อบริหารจัดการและลดอุบัติเหตุทางถนนได้

การร้องเรียนผ่าน สคบ. และ กสทช. ลดลง

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2563 สคบ. ได้รับการร้องเรียนสินค้าและบริการลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปีก่อน ร้อยละ 6.4 แม้ว่าจะมีการร้องเรียนในประเด็นการจองตั๋วเครื่องบิน/สายการบินเพิ่มขึ้นเนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้มีการยกเลิกเที่ยวบิน เช่นเดียวกับการร้องเรียนผ่าน กสทช. ที่ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปีก่อนร้อยละ 36.6 โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องมาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ นอกจากนี้ การระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลให้ต้องมีการเฝ้าระวังการหลอกลวงและเอาเปรียบผู้บริโภคในด้านต่างๆ ทั้งในประเด็นข่าวปลอม สินค้าปลอม ราคาสินค้าสูงเกินจริง การหลอกลวงขายกรรมธรรม์ และภัยไซเบอร์จากมาตรการทำงานที่บ้าน (Work from Home) โดยที่ผ่านมาได้มีการจัดตั้ง "ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19" ทำหน้าที่ (1) จัดหาและบริหารจัดการหน้ากากอนามัย เจลล้างมือ (2) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งทีมเฉพาะกิจโดยคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยทำหน้าที่ในการตรวจสอบการเสนอขาย การร้องเรียน และการจ่ายเคลมประกัน อีกทั้งได้สร้างแอปพลิเคชัน "คนกลาง For Sure" เพื่อตรวจสอบสถานะใบอนุญาตของตัวแทน-นายหน้าประกันภัย

การเลิกเรียนกลางคัน : ความเสี่ยงของอนาคตเยาวชนไทย

สถานการณ์เด็กและเยาวชนต้องออกจากระบบการศึกษากลางคัน แม้จะมีแนวโน้มดีขึ้น แต่พบว่าจะมีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาเพิ่มตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยนักเรียนที่เข้าศึกษาประถมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างปีการศึกษา 2546-2548 มีนักเรียนกว่าร้อยละ 20 ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ (ม.ต้น) และมีนักเรียนกว่าร้อยละ 31 หลุดออกจากระบบการศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

และร้อยละ 38 หลุดออกจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สาเหตุของการหลุดออกนอกระบบการศึกษา จากข้อมูลกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พบความยากจนถือเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้กลุ่มเด็กและเยาวชนไทยหลุดออกนอกระบบการศึกษามีมากกว่า 670,000 คน รวมทั้งยังมีสาเหตุอื่นๆ อาทิ ปัญหาภายในครอบครัว ปัญหาแม่วัยใส การที่เด็กต้องดูแลคนป่วยคนพิการที่อยู่ในบ้าน ปัญหาการเจ็บป่วย รวมถึงการย้ายภูมิลำเนาตามผู้ปกครอง

นอกจากนี้ การหลุดออกนอกระบบการศึกษายังสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำ กลุ่มเด็กและเยาวชนในกลุ่มครัวเรือนที่รวยที่สุด (ครัวเรือนที่รวยสุด 10% บน) ได้เรียนต่อในระดับ ม.ปลาย/ปวช. ร้อยละ 80.3 และได้เรียนต่อในระดับปวส./อุดมศึกษาร้อยละ 63.1 ขณะที่กลุ่มเด็กและเยาวชนในกลุ่มครัวเรือนที่ยากจนที่สุด (ครัวเรือนที่ยากจนที่สุด 10% ล่าง) ได้เรียนต่อระดับม.ปลาย/ปวช. เพียงร้อยละ 40.5 และได้เรียนต่อในระดับปวส./อุดมศึกษาเพียงร้อยละ 4.2 นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้มีสถานะอยู่ในการจ้างงาน การศึกษา และการฝึกอบรม หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่ได้อยู่ในกิจกรรมสะสมทุนมนุษย์ (NEETs: Not in Education, Employment or Training) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี 2562 มีอยู่ร้อยละ 12.87 ของเยาวชนไทยในช่วงอายุ 15 ถึง 24 ปี หรือประมาณ 1,200,000 คน ผลกระทบของการหลุดออกนอกระบบการศึกษาก่อนวัยอันควร คือ (1) ทักษะแรงงานที่ต่ำและค่าแรงที่ต่ำตามมา ส่งผลกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มเด็กดังกล่าวในระยะยาว จนก่อให้เกิดวัฏจักรความจน โดยเฉพาะในกลุ่มครัวเรือนที่ยากจน (2) การขาดแคลนแรงงานในระยะยาว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างประชากรอย่างรวดเร็ว (3) ความเสี่ยงจากทักษะการทำงานที่มีอาจล้าสมัย (Skills Obsolete) ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และ (4) อุปสรรคในการเพิ่มผลิตภาพทางการผลิต (Productivity) และการสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจของประเทศ

แนวทางการส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ดังนี้ (1) ร่วมมือกับหน่วยงานและภาคีในพื้นที่ในการนำเด็กและเยาวชนให้กลับสู่ระบบการศึกษาหรือการพัฒนาทักษะอาชีพ และมุ่งเน้นวางแผนการช่วยเหลือเป็นรายกรณี (2) จัดตั้งหน่วยงานเฝ้าระวัง ป้องกัน โดยต้องมีระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชน และสร้างเครือข่ายทั้งภาคการศึกษาและนอการศึกษา (3) ปรับวิธีการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพปัญหาของเด็ก มีระบบสะสม โอนหน่วยกิต/เทียบวุฒิมหาวิทยาลัย และมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย และ (4) ศึกษาและแก้ปัญหาผ่านกลไกของรัฐ อาทิ การใช้กลไกภาษีเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Earmarked Tax) เพื่อแก้ปัญหาตรงจุดและต่อเนื่อง

พฤติกรรมทางการเงินของครัวเรือนไทยและความเสี่ยงทางการเงิน

ในปัจจุบันสถานการณ์ครัวเรือนไทยกำลังเผชิญผลกระทบทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี หรือแม้กระทั่งวัฒนธรรม โดยความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างและความเปราะบางของระบบเศรษฐกิจและสังคมในระดับครัวเรือนอย่างชัดเจน ทั้งนี้ จากผลการศึกษาโครงการสำรวจและศึกษาสาเหตุที่คนไทยก่อหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB) ได้ฉายภาพให้เห็นรูปแบบการสะสมความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของครัวเรือนเป็นจำนวนมาก ได้แก่ (1) **พฤติกรรมก่อหนี้ที่เน้นการบริโภค นำไปสู่การสร้างภาระทางการเงินของครัวเรือน และไม่สามารถช่วยยกระดับรายได้ของครัวเรือนให้สูงขึ้นได้ในระยะยาว** โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งของรายจ่ายมักเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการที่จำเป็น ขณะเดียวกันปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่ายโดยเฉพาะในกลุ่มคนที่เริ่มทำงานใหม่ส่วนหนึ่งเป็นผลจากรายจ่ายเพื่อสนทนาการฯ อาทิ ค่าเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์/บุหรี ค่าใช้จ่ายท่องเที่ยว และค่าการดูแลความสวยงาม รวมถึงทัศนคติที่พร้อมจะใช้จ่ายมากขึ้นเมื่อมีรายได้สูงขึ้น และความคลั่งไคล้ในการช้อปปิ้ง (2) **ทัศนคติและ**

พฤติกรรมกำจายใช้สอยของครัวเรือนมีแนวโน้มทำให้เกิดการบริโภคสูง การก่อกองนี้ที่นำไปใช้จำยผิดประเภท และการเข้าสู่วงจรหนี้ซ้า โดยเฉพาะการนำเงินที่ได้จากการกู้เพื่อประกอบอาชีพและเพื่อการศึกษาไปใช้บริโภคแทนการลงทุนและต่อยอดเพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระยะยาว และเมื่อไม่สามารถชำระคืนได้จะอาศัยการกู้เงินจากแหล่งอื่นเพื่อนำไปชำระหนี้คืนแทน (การก่อกองนี้ซ้า) และ (3) การเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้เห็นความเปราะบางของครัวเรือนชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในช่วงสถานการณ์ปกติครัวเรือนไทยก็มีปัญหาทางการเงินในระดับสูง ทั้งการมีเงินออมน้อย มีภาระหนี้สูงและนาน และภูมิคุ้มกันทางการเงินอยู่ในระดับต่ำ เมื่อต้องเผชิญกับภาวะที่เศรษฐกิจหดตัวทำให้ผลกระทบต่อครัวเรือนจะมีความรุนแรง และอาจส่งผลกระทบต่อเนื่องเป็นวงกว้าง

ในปัจจุบันการแก้ไขปัญหาของภาครัฐพยายามเร่งดำเนินการเพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของครัวเรือนในช่วงระยะสั้น อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญของการแก้ไขปัญหา คือ การแก้ไขปัญหาความเปราะบางทางการเงินในระดับเชิงโครงสร้างของครัวเรือนในระยะยาวอย่างยั่งยืน โดย (1) การสร้างกลไกเพื่อบรรเทาภาระหนี้และปรับเปลี่ยนโครงสร้างหนี้โดยมีภาครัฐเป็นสื่อกลาง (2) การยกระดับรายได้ของประชาชนให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และ (3) การส่งเสริมความรู้และสร้างวินัยทางการเงินให้กับประชาชนผ่านช่องทางเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

บทความเรื่อง “วิกฤต COVID-19: บทเรียนเพื่อการก้าวต่อไปอย่างมีภูมิคุ้มกัน”

การแพร่ระบาดของ COVID-19 นำมาซึ่งมาตรการในการควบคุมการแพร่กระจายของโรค ซึ่งส่งผลกระทบต่อในวงกว้างต่อทั้งเศรษฐกิจและสังคมไทย โดยทำให้ (1) กิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลง ส่งผลถึงการจ้างงานจากการชะลอตัวของภาคเอกชน การหดตัวของการลงทุน และการส่งออก-นำเข้า ซึ่งส่งผลต่อการประกอบธุรกิจและการจ้างงาน (2) ภาระหนี้ครัวเรือนถูกซ้าเติมจากรายได้ที่ลดลง ซึ่งอาจทำให้ครัวเรือนเกิดปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน (3) วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไป โดยประชาชนจะให้ความสำคัญกับการรักษาความสะอาดและการดูแลสุขภาพมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานโดยทำงานจากที่บ้านมากขึ้น มีการใช้บริการสินค้า/ซื้ออาหารทางออนไลน์มากขึ้น รวมไปถึงการศึกษาที่มีการปรับสู่การเรียนการสอนออนไลน์ แทนการเรียนที่โรงเรียน (4) คุณภาพชีวิตที่ไม่เหมือนเดิม กลุ่มคนเปราะบางจะได้รับผลกระทบจากการที่รายได้ลดลง และอาจกลายเป็นคนจน คนไร้บ้าน รวมทั้งยังเผชิญปัญหาในเรื่องสุขภาพจากการป้องกันตนเอง ทั้งจากการมีหน้ากากอนามัย/เจลล้างมือ หรือการเว้นระยะห่างของคนในครอบครัวจากข้อจำกัดทางการเงิน และที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคในการเข้าถึงบริการภาครัฐ ทั้งสาธารณสุข การศึกษา และกระบวนการยุติธรรม (5) ผลกระทบต่อสุขภาพจิต จากความเครียดและแนวโน้มความรุนแรงในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากแรงกดดันในการดำรงชีพ และ (6) ผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า ปริมาณขยะทางการแพทย์ (Medical Waste) มีจำนวนเพิ่มขึ้น รวมถึงขยะพลาสติกและกระดาษที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์จากธุรกิจเดลิเวอรี่ด้วย ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

อย่างไรก็ตาม วิกฤตครั้งนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวของสังคมไทย ซึ่งจะกลายเป็นความคุ้นชินใหม่หลังการแพร่ระบาดยุติลง อาทิ (1) การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล ซึ่งถือเป็นโอกาสลงทุนด้านดิจิทัล การประยุกต์ใช้ดิจิทัลในการดำเนินการธุรกิจ รวมทั้งเกิดการบริการออนไลน์ใหม่ๆ เช่น การศึกษา สุขภาพ การแพทย์ อีเวนต์ต่างๆ (2) การตระหนักในเรื่องการดูแลสุขภาพ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะรับมือกับการระบาดของโรคอุบัติใหม่และการดูแลตัวเองให้มีสุขภาพที่ดีจนเกิดเป็นความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) (3) การตระหนักถึงการมีหลักประกันทางรายได้รองรับในยามวิกฤต โดยเห็นความสำคัญของการวางแผนทางการเงินของบุคคลและครัวเรือนอย่างรอบคอบ รวมถึงการมีความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงิน และ (4) การตระหนักถึงความเข้มแข็ง

ของภาคประชาสังคม ทำให้เห็นบทบาทและความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมจากการให้ความช่วยเหลือ/ แบ่งปัน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนผู้ได้รับผลกระทบ

ในการนี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการดำเนินการเพื่อรองรับการปรับตัวดังกล่าว ได้แก่ (1) การพัฒนาระบบนิเวศดิจิทัล โดยส่งเสริมและพัฒนาระบบดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ (2) การสร้างหลักประกันด้านรายได้และยกระดับประกันสังคมให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุม โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่มีความแม่นยำ ส่งเสริมระบบการออมตลอดชีวิต รวมทั้งจัดระเบียบการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมและทั่วถึง (3) การส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์และรับมือปัญหาในภาวะวิกฤต ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนความคิดสร้างสรรค์ และเครือข่ายอาสาสมัคร (4) การเสริมสร้างให้สังคมไทยเป็นสังคมพหุปัญญาที่รอบรู้ อย่างรอบด้านและสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ถึงกัน ทั้งเรื่องสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และ (5) การเรียนรู้และถอดบทเรียนจากการดำเนินการต่างๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและเตรียมความพร้อมในการทำงานและบริหารจัดการของภาครัฐให้สามารถรองรับสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในระยะต่อไปได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว โดยเฉพาะการบริหารจัดการข้อมูล การสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านสาธารณสุข

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

28 พฤษภาคม 2563

ตัวชี้วัดภาวะสังคม

องค์ประกอบหลัก	2561		2562		2561				2562				2563
	ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1		
1. การมีงานทำ^{1/}													
กำลังแรงงาน (พันคน)	38,434	38,178	38,145	38,482	38,725	38,382	38,365	38,420	37,959	37,968	38,193		
%YOY	0.9	-0.7	-0.2	0.6	1.5	1.7	0.6	-0.2	-2.0	-1.1	-0.4		
การมีงานทำ (พันคน)	37,865	37,613	37,361	37,885	38,301	37,911	37,703	37,782	37,482	37,483	37,424		
%YOY	1.1	-0.7	0.2	0.9	1.7	1.9	0.9	-0.3	-2.1	-1.1	-0.7		
ผู้ว่างงาน (พันคน)	404	373	474	411	373	359	351	377	394	372	395		
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.1	0.99	1.24	1.07	0.96	0.93	0.92	0.98	1.04	1.04	1.03		
การทำงานระดับ (พันคน)	293	250	336	283	319	232	336	239	193	231	284		
2. สุขภาพและการเจ็บป่วย													
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{2/}													
หัด	5,556 (74.4)	6,562 (18.1)	630	632	1,186	3,108	2,065	1,582	1,520	1,395	732		
ไข้กาฬหลังแอ่น	20 (-28.5)	22 (10)	1	9	3	7	6	5	6	6	5		
ไข้สมองอักเสบ	745 (-8.5)	891 (19.5)	182	251	200	132	258	199	212	222	250		
อหิวาตกโรค	5 (-37.5)	12 (140)	0	2	2	1	6	4	1	1	0		
มือ เท้า และปาก	70,008 (-0.3)	67,203 (-4.1)	10,079	14,626	32,718	12,585	9,254	12,916	35,866	9,167	5,269		
บิด	3,399 (-29.8)	2,518 (-25.9)	1,132	965	741	561	646	731	642	499	647		
ปอดอักเสบ	283,601 (5.9)	256,194 (-9.6)	74,881	58,699	90,160	59,861	73,553	51,353	63,816	67,472	74,839		
ฉีหนู	2,540 (-26.8)	2,165 (-14.7)	402	637	932	569	466	495	710	494	259		
ไข้เลือดออก	86,922 (63.4)	129,906 (49.4)	6,830	24,029	35,564	20,499	15,548	31,766	54,906	27,686	8,900		
ไข้หวัดใหญ่	183,363 (6.7)	392,518 (105.3)	40,995	25,698	73,042	43,628	133,369	61,229	108,345	89,575	97,489		
พิษสุนัขบ้า	15 (87.5)	3 (-80)	7	3	3	2	0	2	0	1	0		
อัตราการตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญ ต่อประชากร 100,000 คน													
- ความดันโลหิตสูง	13.1 (6.6)	n.a.	ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายไตรมาส										
- หัวใจขาดเลือด	31.8 (3.2)	n.a.											
- หลอดเลือดสมอง	47.2 (6.9)	n.a.											
- เบาหวาน	21.9 (12.1)	n.a.											
- มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	123.3 (2.4)	n.a.											
3. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน													
- ผู้เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุทางบก (ราย)	8,361	8,667	2,310	2,003	1,799	2,249	2,432	2,178	1,898	2,159	1,925		
- คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	17,704	16,640	4,447	4,619	4,133	4,505	4,353	4,493	3,988	3,806	3,755		
- คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (คดี)	45,701	47,726	11,267	11,258	11,597	11,579	11,967	11,103	12,595	12,061	11,334		
- คดียาเสพติด (ราย)	289,666	385,971	64,704	77,157	72,784	75,021	102,583	94,208	97,557	91,623	92,049		
4. การคุ้มครองผู้บริโภค^{3/}													
4.1 จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)													
- กรณีสัญญา/ อสังหาริมทรัพย์	3,191	4,017	660	795	1,072	664	1,170	1,050	1,018	779	528		
- กรณีสินค้าและบริการทั่วไป	1,871	2,105	522	433	482	434	459	706	545	395	547		
- กรณีโฆษณา	1,434	7,191	330	253	417	439	726	3,452	1,705	1,328	949		
- กรณีกฎหมาย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	940	2,252	254	180	220	286	377	651	721	503	534		
4.2 การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	52,504	47,996	11,082	14,879	13,684	12,859	11,759	11,579	13,127	11,531	15,258		

ที่มา: 1/ รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2/ สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

3/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี

NESDC News

Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC) 962 Krung Kasem Road, Pomprab, Bangkok 10100

www.nesdc.go.th Tel. 0 2628 2847 Fax. 0 2628 2846 e-mail: pr@nesdc.go.th

f สภาพัฒนา สภาพัฒนา update สภาพัฒนา

Thailand's Social Situation and Outlook of Q1/2020

The Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC) released the official report on Thailand's Social Situation and Outlook of Q1/2020, of which key issues including a low unemployment rate, a slowdown of household debt growth and a decrease in diseases under surveillance, criminal cases and road traffic accident. However, there were still some major issues require close monitoring including a decline in employment and an increase in alcoholic beverage and cigarette expenditures. Moreover, there were also some interesting social situations including a halfway dropout from school: risk of the future Thai juvenile, the financial behavior and financial risk of Thai households, and the article "COVID-19 crisis: Lessons for the next step with immunity". The summary is as follows.

Employment continuously declined. The unemployment rate was still low. Wages increased at a slow rate.

In Q1/2020, there were 37,424,214 employed persons, decreased by 0.7 percent from the same period of the previous year. Employment in agricultural sector decreased by 3.7 percent which was affected from severe and continued drought since the mid-year of 2019. While the employment in non-agricultural sector continued to expand slightly by 0.5 percent due to the expansion of employment in hotels and restaurants sector, and education sector. As a result of the spread of COVID-19 had not yet shown a significant impact on the number of tourism-related employment partly due to the period January-early March that the spread of COVID-19 was still limited in some areas, and entrepreneurs were still waiting to see the situation of the impact. However, there were signs of the impact of the COVID-19 outbreak to the employment that average working hour of private sector had reduced to 42.8 hours/week from 43.5 hours/week of the same period of the previous year. In addition, those who worked for more than 50 hours/week decreased by 9.0 percent. Besides, the number of businesses requested for the use of Section 75 to temporarily stop running the business was 570 establishments and there were workers who had to stop working but still receive a salary for a total of 121,338 people.

The number of unemployed persons was 394,520 representing 1.03 percent of unemployment rate, up from 0.92 percent from the same period last year. This was aligned

with the number of unemployment compensation claims in the Q1/2020, with 170,144 people, an increase of 3 percent. There were also 448,050 disguised unemployed, representing 1.2 percent of disguised unemployment rate, which increased by 17.7 percent from the same period last year. The actual wages of private sector increased by 3.2 percent and the labor productivity declined by 1.0 percent from both reductions in agricultural and non-agricultural sector.

Factors affecting employment in 2020

1. **The spreading of COVID-19 disease.** According to the evaluation of the impact of COVID-19 on labor, it is found that 8.4 million workers are at risk of termination. Among this number could be divided into 3 groups as follows. (1) Workers in tourism sector for approximately 3.9 million people (excluding retail and wholesale trading sector) would be affected from the reduction of foreign tourists and domestic tourism about 2.5 million people. (2) Labors in the industrial sector, which have already been affecting from the trade war formerly and aggravating by the outbreak of COVID-19 caused from the decline in both domestic and foreign demand. Nevertheless, some industries that produce products for sale in domestic can still expand such as food and beverage or necessary items, including the manufacture of electronic products. According to these, from a total of 5.9 million industrial workers, it is estimated that 1.5 million people are affected. (3) Employment in services other than tourism would be affected by the government's epidemic control measures due to the closure of places such as schools or places with large groups of people such as fresh markets, sports stadiums or shopping malls. There is employment in this group for 10.3 million people. It is estimated to be affected by about 4.4 million people.

2. **The impact of drought to employment in agricultural sector.** Drought crisis since mid-year of 2019 and continuously to Q1/2020 results in reducing of employment in the agricultural sector. There were 370,000 seasonal workers, the highest in 7 years. In April, 26 provinces announced the assistant area for emergency disaster victims (drought). There are approximately 3.9 million farmers affected, and 2.1 million farmers in other areas with little water and unable to engage in agricultural activities are affected. A total of 6 million farmers are affected by drought.

It is expected that the impact of the COVID-19 outbreak and the drought on unemployment will be apparent in the second quarter and more clearly in the second half of the year. However, it is expected that by 2020, the unemployment rate will be in the range of 3-4 percent or throughout the year with no more than 2 million unemployed. As a result of (1) The epidemic situation began to be in controlled. In addition, in the second half of May, the government began to lessen the control measures, allowing some economic activities to be re-open. (2) The government has measures to support and recover economy

by focusing on encouraging employment in the area. (3) The agricultural sector will be able to support some unemployed workers despite the drought.

Issues to be followed

1. **The coverage of rescue measures** for both the workers affected by COVID-19 and the farmers affected by the drought, currently, the government has measures to help people with a total target of 37 million people. These can be divided into 10 million farmers, 11 million insured persons, and 16 million self-employed persons. It must be considered thoroughly provided that affected people could reach the mentioned measures.

2. **Follow up the termination of employment and unemployment** Currently, the control measures are lessened, but some groups of workers are still unable to return to work as before, such as workers in the tourism sector, workers in the export industry such as automobiles and etc. by the reason of the declining in foreign demand. In addition, tourism is also linked to foreign measures. If the entrepreneurs are unable to continue employment, there will be a number of workers who are terminated. Meanwhile, during May-July, it is expected that there will be approximately 520,000 new graduates entering the market, which there may not be job positions for them. Therefore, it is necessary to have measures for job establishment and hiring sufficiently to support those at risk of not being able to find job.

3. **Preparation of the labor for recovery** During the outbreak of COVID-19, entrepreneurs/businesses have modified their work style and make use of technology more for work/communication. It appeared that there is no restriction in terms of location for some types of work which labor needs to adjust skills in order to respond to business needs. Labor may even have to upgrade new skills to support career change or new working style.

A slowdown of household debt growth from previous quarter, but the credit quality was worsening.

The household debt situation in Q4/2019 was worth 13.47 trillion baht, expanding by 5.0 percent, which decelerated from 5.5 percent in the previous quarter. This was mainly due to a slowdown in all types of loans. The household debt ratio accounted for 79.8 percent of the GDP, highest in 14 quarters since the Q3/2016, as the Thai economy slowed down continuously and faster than the household debt. The overall credit quality deteriorated. The non-performing loan (NPL) outstanding for consumption of commercial banks in the Q1/2020 was 156,227 million baht, representing 3.23 percent of total loans, an increase of 2.90 percent from the previous quarter, which is a result from the declination of ability to repay all types of loans, especially car loans, credit card loans and other loans for personal consumption.

Recently, the Thai economy has been continuously adversely affected regarding the export, tourism and agriculture sector. The government has implemented various measures to provide assistance to people through multiple channels. As a matter of debt and personal liquidity, the government has implemented measures to enhance liquidity and alleviate the cost of living, such as releasing of Soft Loans, employment promotion loans, emergency loans for those with non-current money income. Moreover, there are measures to help small debtors and SMEs with high potential and not being overdue for more than 90 days, as well. Most of the measures, nonetheless, are still short-term and focus only on alleviation. The government must urgently prepare action plans and measures which apparently focuses on helping to rehabilitate and raise the household income to correspond with the burden of expenses and debts of each household, along with the restructuring of debt to be able to generate remuneration for the household in order to make up for debt focusing on consumer goods.

Illness must be continuously monitored for dengue fever increasing again in some areas.

In Q1/2020, the overall number of patients under surveillance is 189,319 increased by 19.9 percent from the same period of last year. This was a decline in almost every disease, particularly, dengue fever patients decreased by 42.8 percent, influenza patients decreased by 26.9 percent, measles patients decreased by 64.6 percent and patients with leptospirosis decreased by 44.4 percent due to better surveillance and self-care, including increasing of Physical Distancing. In spite of the declination of overall dengue fever patients in the country, the surveillance is still a must to be taken since it is likely to increase again in some areas during rainy season. A surveillance of COVID-19 disease which may relapse and preparation for the effects of the epidemic of COVID-19, such as stress, mental problems and suicide, as well as surveillance of diseases caused by behavior from detention at home must be monitored.

Consumption of alcohol and cigarettes increases

In Q1/2020, the consumption of alcohol and cigarettes expands by 3.0 percent. The expansion of alcohol consumption was 5.5 percent, whereas the cigarette consumption was reduced by 1.0 percent. There must be an awareness raising of dangers and risks of people who regularly drink alcohol and smoke may become infected with COVID-19 easily and having more severe symptoms than the general public. Temporary closure of the entertainment places and prohibition on selling all kinds of alcoholic beverages according to the government measures recently led to reduction on alcohol consumption during April. The main reasons caused drinkers stop drinking or drink less are inability/difficulty in buying, fright of infection, to have less income/no money to buy, and intention to maintain good

health. At the same time, the main reasons caused smoker to smoke less are to have less income, intention to maintain good health, increasing cost and difficulty in buying. There are some factors, however, which urge smoking behavior such as the tension to COVID-19 situation, work-related stress, and for products stockpiling/fear of shortage/concern of product prices.

Criminal cases decreased from decrease in both violence against life, body and sex-related cases and offense against property cases

In Q1/2020, overall criminal cases decreased by 4.8 percent from the same quarter of 2019. It was reported that narcotic cases decreased by 4.4 percent and offense against property cases increased by 5.3 percent. Crimes against life, body and sexual assaults decreased by 13.7 percent. In consequence of being in a state of emergency, offenders find more difficult to commit crimes. On the other hand, the reduction of economic activities causes people to lack of income. It is reported that in March 2020 crimes against property increased by 0.7 percent from the previous period. Hence, it is necessary to pay close attention to more strict surveillance measure to prevent offenses or violence against life and property.

In 2020, the number of accidents and deaths decreased during both normal period and Songkran holidays.

In Q1/2020, road accidents and deaths decreased by 6.4 percent and 20.8 percent from the same quarter of 2019 respectively, but the damage value increased by 40.0 percent. Since there has been a limitation on traveling, prohibition of alcoholic beverage selling and the lockdown of each province, road accidents and deaths decreased by 60.8 percent and 56.7 percent respectively during Songkran festival in 2020. However, the behavior of driving exceeding the legal speed limits can escalate the risk of the death, therefore, it is necessary to initiate a cooperation from all sectors to strictly comply with the regulations and seriously discipline lawbreakers. Likewise, the lessons learned from COVID-19 disease control measure could be beneficial to manage and reduce road accidents.

Complaints through the Office of the Consumer Protection Board (OCPB) and the National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC) decreased

In Q1/2020, the OCPB received product and service complaints decreasing by 6.4 percent from the same period last year, regardless of that there are complaints about plane ticket/airline reservations rising due to the spread of COVID-19 causing the cancellation of flights. NBTC, as well, received complaints decreasing by 36.6 percent from the same period last year. Majority of the complaints is about standard and quality of service. In addition, the COVID-19 outbreak provokes the supervision of deceive and taking advantage of consumers

such as fake news, counterfeits, overpricing, deception of selling insurance and also cyber threats from 'Work From Home' policy. Formerly, the "Center for COVID-19 situation administration (CCSA)" has been established to perform duties as following; (1) provide and take charge of surgical masks and hand sanitizers (2) publicize and disseminate correct information. Besides, there is also a special team established by Insurance Commission to investigate sales proposals, complaints and insurance claims. Moreover, web/mobile application named "Kon-Klang For Sure" is created to verify the license status of agents or insurance brokers.

A halfway dropout: risk of the future Thai Juvenile

Although the problem of children and juvenile who have to leave the education system halfway is getting better, it is found that more children dropped out in accordance with higher education levels. During the academic year of 2003-2005, there were more than 20 percent of students who entered in the elementary level but did not finish the compulsory education (lower secondary education). More than 31 percent of students dropped out of the education system before graduation from upper secondary school or lower vocational school, and 38 percent of students dropped out of higher education. **Causes of dropout from the education system** According to data from the Equitable Education Fund (EEF), it is found that poverty is the main reason for Thai children and juvenile to drop out from education system for more than 670,000 people. There are also some other reasons, for example, family problems, teenage mothers, children who has to take care of the sick and disabled family members, illness, or even relocation to follow parents.

Moreover, **a dropout of the education system also reflects inequality.** Children and juvenile in the richest family (The top 10 percent richest family) continue to study in upper secondary school or lower vocational school by 80.3 percent and continue to study at the higher vocational/higher education level by 63.1 percent. In the meantime, children and juvenile in the poorest family (The bottom 10 percent poorest family) continue to study in upper secondary school/lower vocational school by only 40.5 percent and continue to study in the higher vocational/higher education level only 4.2 percent. There are still some juveniles who are "Not in Education, Employment or Training" (NEETs). This group of juveniles tends to increase in number. In 2019, there are 12.87 percent of Thai juveniles aged 15-24 years old or about 1,200,000 people who are categorized to this group. **The effects of premature dropout of education system** are (1) Low labor skills followed by low wages which affect the economic and social status of these children in the long run, and consequently cause a cycle of poverty, particularly in the poor family. (2) Long-term labor shortages due to rapid structural changes in population (3) The risk of existing skills

may be obsolete and might not align with the needs of market. (4) Difficulty to increase production productivity and the loss of economic opportunities of the country.

Guidelines for encouraging children and juvenile to return to the education system as follow: (1) Collaborate with local associations and state agency to bring children and juvenile back to the education system or the vocational skills development, along with focusing on individual assistant plan. (2) Establish an institution to monitor and prevent the problems, which must have an efficient database system for tracking and helping children and juvenile. Also, create a network for both the education and non-education sectors. (3) Adjust teaching methods to be flexible for the children's problems by creating a cumulative credit and qualification transfer system and provide a variety of teaching styles. (4) Study and solve problems through government mechanisms such as the use of Earmarked Tax to solve problems directly and continuously.

Financial behavior and financial risk of Thai households

Nowadays, economic, social, technology or even cultural dimension has influenced Thai households. The change has shown the structural and fragile problems of the economy and society clearly to the household level. According to survey and study about the causes of being indebted for personal consumption of Thai people, through the collaboration between the Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC) and Research Centre for Social and Business Development Co., Ltd. (SAB) shows patterns of risk accumulation that affects the financial status of many households as following: **(1) Debt behavior that focuses on consumption led to a financial burden for the household and could not raise a long-term household income.** More than half of the expenditure is usually the cost of purchasing necessary goods and services. Meanwhile, the problem of incomes less than expenses, especially to those who start a new job, is partly a result of recreational expenses such as alcohol/cigarettes, traveling and beauty care expenses, plus an attitude that is ready to spend more when earning more, as well as, craziness about shopping. **(2) Consumer attitudes and behavior tend to cause high consumption, Indebtedness from faulty expenditure, and entering into the debt cycle repeatedly,** particularly using the occupational or educational loan for consumption instead of investing and expanding to improve income and quality of life in the long term. When it is unable to pay back, the idea of borrowing money from other sources to repay the former debt create the "Repeated debt" cycle. **(3) The occurrence of economic crises clearly shows the vulnerability of households.** During normal situations, Thai households have a high level of financial problems, including having a small savings, a high and long-term debt and the financial immune is low. When confront with the economic contraction, the impact on households is severe and might have a broader effect.

Presently, the government's solution is to expedite the steps to alleviate the suffering of the household in the short-term. However, the significant matter is the sustainable resolution of financial vulnerability in the structural level of the household by (1) Establishing mechanisms to alleviate debt burdens and restructuring debt with the government as a middleman. (2) Raising population's incomes to be in line with economic conditions and changes. (3) Promoting knowledge and creating financial discipline for the public through accessible and effective technology channels.

The article "COVID-19 Crisis: Lessons for the next step with immunity"

The COVID-19 outbreak brings in measures to control the spread of the disease which has a wide impact on both Thai economy and society. This crisis causes: (1) **A reduction of economic activity, affecting employment** due to the slowdown of consumption from private sector, the contraction of investment, exports-imports which affects business operations and employment. (2) **The household debt situation has been aggravated by reduced income** which might cause financial problems to the households. (3) **The way of life of people in society has changed.** People will pay more attention to cleanliness and health care. There is a change in working style by working from home more, purchasing merchandise and food via online becomes larger, as well as, educational dimension that has been adapted to online channels instead of going to school. (4) **Quality of life is not the same.** Vulnerable groups of people will be affected by falling incomes and may become poor or homeless person. Besides, financial and residential limitation lead to health problem such as finding surgical mask or hand sanitizer for self-protection or practicing a "Social Distancing". There are also difficulties in accessing government services such as public health, education, and the judicial process. (5) **An impact on mental health** from stress. Also, tendency of family violence increase as result of living constraints. (6) **An impact on environmental quality.** It is found that the amount of medical waste has been increasing, including plastic waste and paper used as packaging from the delivery business which affect the waste management system.

However, this crisis brings about learning and adjustment of Thai society which will become a "New Normal" after the epidemic is over, for instance, (1) **Digital transition** which is considered a digital investment opportunity to apply digital platform in business operations, including new online services such as education, health, medical and various events. (2) **More health awareness** which results in learning to cope with an emerging epidemic and taking care of oneself to become health literacy. (3) **Raising awareness of income security** to support in emergency situation and realization of the importance of financial planning of individuals and households prudently, including having knowledge in financial management. (4) **Awareness of the strength of civil society** which shows the role and strength of society by helping and sharing to alleviate the suffering of those affected.

For this purpose, Thailand needs to take action to support the adjustment of: (1) **Digital ecosystem development** by promoting and developing digital systems and online platforms to be more effective. (2) **Creating income security and raising the better level of social security to be more effective and more comprehensive** by developing an accurate database system. Encouraging lifetime saving systems, including organizing a comprehensive and thorough welfare arrangement. (3) **Supporting analytical and critical thinking processes to deal with crisis** by promoting the participation with the community, creativity and volunteer network. (4) **Reinforcing Thai society to be a multi-intellectual society** that is well-rounded and able to link to each other in the part of health, society, economy, and environment. (5) **Lessons learned from numerous operations by government, private and public sectors** will lead the government to develop and prepare for handling various situations in the future, appropriately and quickly. Specially data management, supporting and encouraging public health researches and development are to be promoted.

The Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC)

May 28, 2020

Key Social Indicators

Components	2018		2019		2018				2019				2020
	YEAR	YEAR	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1		
1. Employment ^{1/}													
Workforce (Thousands)	38,434	38,178	38,145	38,482	38,725	38,382	38,365	38,420	37,959	37,968	38,193		
%YOY	0.9	-0.7	-0.2	0.6	1.5	1.7	0.6	-0.2	-2.0	-1.1	-0.4		
Employed Person (Thousands)	37,865	37,613	37,361	37,885	38,301	37,911	37,703	37,782	37,482	37,483	37,424		
%YOY	1.1	-0.7	0.2	0.9	1.7	1.9	0.9	-0.3	-2.1	-1.1	-0.7		
Unemployed Person (Thousands)	404	373	474	411	373	359	351	377	394	372	395		
Unemployment Rate (%)	1.1	0.99	1.24	1.07	0.96	0.93	0.92	0.98	1.04	1.04	1.03		
Underemployed Person (Thousands)	293	250	336	283	319	232	336	239	193	231	284		
2. Health and Illness													
Number of patients under disease surveillance ^{2/}													
Measles	5,556 (74.4)	6,562 (18.1)	630	632	1,186	3,108	2,065	1,582	1,520	1,395	732		
Meningococcal Meningitis	20 (-28.5)	22 (10)	1	9	3	7	6	5	6	6	5		
Japanese encephalitis	745 (-8.5)	891 (19.5)	182	251	200	132	258	199	212	222	250		
Cholera	5 (-37.5)	12 (140)	0	2	2	1	6	4	1	1	0		
Hand, Foot, Mouth	70,008 (-0.3)	67,203 (-4.1)	10,079	14,626	32,718	12,585	9,254	12,916	35,866	9,167	5,269		
Dysentery	3,399 (-29.8)	2,518 (-25.9)	1,132	965	741	561	646	731	642	499	647		
Pneumonia	283,601 (5.9)	256,194 (-9.6)	74,881	58,699	90,160	59,861	73,553	51,353	63,816	67,472	74,839		
Leptospirosis	2,540 (-26.8)	2,165 (-14.7)	402	637	932	569	466	495	710	494	259		
Dengue Fever	86,922 (63.4)	129,906 (49.4)	6,830	24,029	35,564	20,499	15,548	31,766	54,906	27,686	8,900		
Influenza	183,363 (6.7)	392,518 (105.3)	40,995	25,698	73,042	43,628	133,369	61,229	108,345	89,575	97,489		
Rabies	15 (87.5)	3 (-80)	7	3	3	2	0	2	0	1	0		
Rate per 100,000 population of death with major chronic non-communicable diseases													
- High blood pressure	13.1 (6.6)	n.a.	No quarterly data available										
- Ischaemic heart disease	31.8 (3.2)	n.a.											
- Cerebrovascular disease	47.2 (6.9)	n.a.											
- Diabetes	21.9 (12.1)	n.a.											
- Cancer and tumors	123.3 (2.4)	n.a.											
3. Social Security													
- Patients from road accidents (cases)	8,361	8,667	2,310	2,003	1,799	2,249	2,432	2,178	1,898	2,159	1,925		
- Crimes against person (cases)	17,704	16,640	4,447	4,619	4,133	4,505	4,353	4,493	3,988	3,806	3,755		
- Property crimes (cases)	45,701	47,726	11,267	11,258	11,597	11,579	11,967	11,103	12,595	12,061	11,334		
- Narcotics (cases)	289,666	385,971	64,704	77,157	72,784	75,021	102,583	94,208	97,557	91,623	92,049		
4. Consumer Protection ^{3/}													
4.1 Number of complaints (cases)													
- Contract/Property	3,191	4,017	660	795	1,072	664	1,170	1,050	1,018	779	528		
- Goods and service	1,871	2,105	522	433	482	434	459	706	545	395	547		
- Advertisement	1,434	7,191	330	253	417	439	726	3,452	1,705	1,328	949		
- Law	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
- Direct sales and marketing	940	2,252	254	180	220	286	377	651	721	503	534		
4.2 Hot line 1166 (cases)	52,504	47,996	11,082	14,879	13,684	12,859	11,759	11,579	13,127	11,531	15,258		

Source: 1/ Labor force survey report, National Statistical Office, Ministry of Digital Economy and Society

2/ Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Health

3/ Office of the Consumer Protection Board, Office of the Prime Minister